

EN UTVECKLINGSARTIKEL PUBLICERAD
FÖR PEDAGOG STOCKHOLM

UTVECKLAS ELEVERS SKRIVANDE AV ATT DE GER VARANDRA GENSVAR?

SKRIVÖVNING MED KAMRATBEDÖMNING I
SVENSKA I EN ÅRSKURS FYRA

Författare: Marita Lundqvist
E-post: marita.lundkvist@stockholm.se
Skola: Hammarbyskolan
Artikelnummer: 8

**PEDAGOG
STOCKHOLM**

Denna artikel är publicerad på Pedagog Stockholm

Vill du också skriva en utvecklingsartikel och bli publicerad på Pedagog Stockholm? Mejla:
forskningsinfo@stockholm.se

För mer information om publikation av utvecklingsartiklar se: www.pedagogstockholm.se/fou

Åsikter och tolkningar som kommer till uttryck i denna artikel är författarens och reflekterar inte nödvändigtvis utbildningsförvaltningen i Stockholms stads åsikter.

SAMMANFATTNING

Mitt utvecklingsarbete har utgångspunkt i hur andra elevers gensvar påverkar lärprocessen vid elevens berättelseskivning. Jag utgick utifrån den frustration jag upplevde i att inte kunna ge varje elev det gensvar i den stund just de behövde det, som kunde hjälpa dem framåt i kunskapsutvecklingen, att ständigt mötas av frågor som: ”Räcker det här, Marita? Har jag skrivit nog långt nu?” Att vara den som hade det fulla ansvaret för varje elevs lärprocess, veta vad varje elev kan just nu samt hur de måste göra för att utvecklas ett steg till. Jag tilltalades av idén att använda kamratbedömning, att använda eleverna som ”fiffiga kompisar”, att se varandra som resurser. Hur skulle jag få dem att fokusera på färdigheten, att skriva berättelser och inte att bara bli färdig så fort som möjligt?!

Resultatet av det arbete som genomfördes var att eleverna fick redskap för att kunna bedöma varandras arbeten på ett kvalitativt sätt. Sakta men säkert växte ett gemensamt språk och en gemensam bedömningskompetens fram. Kunskapsnivåerna, på såväl innehåll som form, i elevernas texter ökade, eleverna själva upplevde att det var roligare att skriva och att de blev bättre på att skriva berättelser. Eleverna var aktiva och sökte själva efter lösningar på sina problem. De hade utvecklat ett större intresse och ansvar för sin egen lärprocess. De började kräva undervisning i olika moment, aldrig har jag förr fått beställningar på lektioner: ”Marita, du måste gå igenom hur man skriver dialog, jag minns inte...” Helt plötsligt skrev eleverna om, och om och om sina texter, de ville få en så optimal text som de bara förmådde att skriva. Det var tidskrävande, att ge och ta emot gensvar på ett kvalitativt sätt tog många timmar i anspråk, men eleverna uttryckte i sina reflektioner att det var väl använd tid. ”Jag kan ju använda andras texter och gensvar i min egen.” Kamratbedömning, gensvar hjälper elever att utvecklas och bli bättre på att bedöma sig själva. Men eleverna behöver träning. Många övningstillfällen och kvalitativa frågor som hjälper dem att ge och ta gensvar. Om och om igen till dess att ge gensvar har blivit ett redskap, ett sätt att nå framgång. Nyckeln till framgång av både gensvar av kamrater och självbedömning är att samtala om texter eftersom det ger elever möjligheter att prata om till exempel den röda tråden, strukturen, innehållet, helheter och detaljer.

Att arbeta med gensvar metodiskt och med ett mål har både medvetandegjort eleverna om målen och hur de ska ta sig dit, om att processen är en del av lärandet, att det är okej att försöka, är de inte nöjda kan de alltid bearbeta texten en gång till och att de kan påverka vad undervisningen ska handla om. Det viktiga är att alla elever klivit framåt och blivit skickligare skribenter och de har kunskap som hjälper dem nästa gång de ska skriva.

Jag, som pedagog, fick arbeta med skrivprocessen, inte som tidigare, vara den som bedömde om texten ”dög”. Att plötsligt ha räckt till var en underbar känsla för mig som pedagog. Jag hade tid att sitta med enskilda elever och diskutera idéer, tankar, vad som gör en berättelse bra, läsa högt ur några författare för att visa hur de löst en liknande situation. Så här vill jag jobba!

BAKGRUND

Jag har följt klassen, som klasslärare, sedan de började ettan och undersökningen gjordes i år fyra. Jag är grundskollärare med inriktningen Sv/SO, år 1-7. Klassen bestod av 26 barn, varav 13 var flickor och 13 var pojkar. Av 26 elever bedömde jag och skolans elevvårdsteam (eleverna har åtgärdsprogram) att ungefär hälften hade behov av tydliga, strukturerade, konkretiserade genomgångar och förklaringar, medan den andra halvan av klassen behövde instruktioner och genomgångar som utmanade och inspirerade till abstrakt tänkande, gärna i flera led. Socioekonomiskt tillhör området medelklassen, och mer än 95 % av eleverna har svenska som modersmål.

Under året som gått har flera pusselbitar börjat ta formen av en helhet. Under året mötte jag Steve Wretman och Helena Moreau vid flera tillfällen och de väckte min nyfikenhet och intresse för tydliga mål och ramar, kursplanekompetens, lokala pedagogiska planeringar, skriftliga omdömen, individuella utvecklingsplaner, utvecklingssamtal och framför allt formativ bedömning. Jag startade ett utvecklingsarbete kring detta på min skola, läste artiklar, böcker samt gick på kurser och seminarium jag kom över i ämnet. Att arbeta med formativ bedömning, hur och varför, har inspirerats av föreläsningar och seminarium av Anne-Marie Körling, Dylan Wiliam, Leif Strandberg och Anders Jönsson. Skolan jag arbetar på är i full färd med att utveckla ett Reggio Emilia – inspirerat arbetssätt, vilket också står mig varmt om hjärtat. Dessutom har jag deltagit i ett stort antal kurser som erbjudits i staden (kommunen) i både matematik och svenska, t.ex. ”Mathematics inside the black box” med bl.a. Margareta Oscarsson, ”Dramaturgin som verktyg för bra berättelser” med Veronica Grönte, ”Storyline” med Steve Bell med flera. Istället för att splittra har alla dessa delar visat sig vara redskap för att nå samma mål: att alla elever ska utveckla sina färdigheter och förmågor på bästa sätt och få goda livschanser.

Självbedömning är viktigt i ett formativt arbetssätt. Eleverna måste veta var de befinner sig i relation till målet och hur de tar ett steg till, ett steg framåt i sin lärandeprocess så att de till slut når målet. (Jönsson, 2009). Forskning av bland annat Black och Wiliam visar att korta helklassdiskussioner varvade med kamratdiskussioner, där eleverna får

samarbeta och diskutera, är mycket effektivt för att förstå olika problem och sammanhang och på så sätt kan elevernas egna tankar bli tydligare (Black & Wiliam, 1998; Oscarsson, 2009) .

Även Leif Strandberg skriver om att

”Barns utveckling är inte sprungen ur en inre mental värld utan må förstås som aktiviteter i samspel med andra. Det är i elevernas faktiska och praktiska liv som psykologiska processer har sin grund. Det är således – jag upprepar – vad eleverna gör när de är i skolan som är avgörande för deras framgång, inte vad de kan, vilka färdigheter de har, när de kommer till skolan. Alltså: aktivitet, träningsläger. Elevens individuella kompetens härrör från olika former av sociala interaktioner med andra människor. Vygotskij beskrev en process i två steg, där eleven lär sig en sak två gånger. Först kan eleven göra saker som hon/han inte kan, men kan när hon/han är tillsammans med någon som kan. Sedan kan eleven själv. Eleven lånar kort och gott kompetens från en kompis (läraren är förstas en sådan kompis, men även kamrater kan vara en kompis som lånar ut kompetens). Det eleven inte kan själv lånar hon/han av en fiffigare kompis – sedan kan eleven själv. Träningslägret innehåller med andra ord talrika tillfällen till sådana samspel.” (Strandberg, 2009, s. 36)

Frågor som Strandberg lyfter är sådana som jag själv ställer mig och eleverna när vi arbetar med skrivandet i olika processer: Med vem eller vilka ska du interagera när du tar dessa utvecklingssteg? Vilka verktyg ska du ha i händerna när du tar detta utvecklingssteg? Vilka ord behöver du lära dig att använda (”knapra på”) under färden mellan ”Kan-inte” och ”Kan”? Var ska du vara när du tar detta utvecklingssteg? Aktiviteterna måste därför innehålla en grundläggande attityd som säger till alla elever: Hej och välkommen! Du duger och därför kan du ta ett steg till. Alltså, hur kan du ta detta utvecklingssteg på ditt sätt? Hur kan du använda en fiffig kompis, verktyg, rum på ditt sätt så att du är fri och kreativ? Att använda sig av kamratbedömning kan vara ett sätt att nyttja en fiffig kompis. Om eleven får något som är till hjälp vid den aktuella obalansen mellan ”Kan-inte” och ”Kan” skapar eleven en viktig tankemodell, som även

är grunden för att kamratbedömning ska fungera konstruktivt: När jag ska ta ett steg är det bra att vända sig till andra människor. Jag får något. (Strandberg, 2009)

Jag har strävat efter att eleverna ska känna till vilka mål de arbetar mot och att de ska kunna påverka hur de arbetar mot dessa mål med varierande framgång. Tillsammans har vi tittat på mål att sträva mot, reflekterat och diskuterat om vad de betyder och innebär, tillsammans försökt hitta vad och hur vi ska arbeta, under korta och längre perioder. I klassrummet har vi även arbetat med självbedömning i loggböcker, under arbetets gång använde vi röda-gula-gröna muggar (Oscarsson, 2009; Jönsson, 2010), ”trafikljus” som visar graden av elevens förståelse (en elev som visar upp röd mugg får förklarat för sig av en elev som visat upp grön mugg) och på slutet av året har vi även börjat använda oss av matriser.

Ofta har jag känt att jag inte räcker till att ge gensvar på elevernas arbeten då de oftast behövt det samtidigt och att flera av eleverna var beroende av mig som lärare. Jag skulle förse dem med information om var de var i sin skrivprocess och hur de skulle ta sig vidare. Att titta på gensvar elever emellan, kamratbedömning, och vilka effekter det ger var det som därför kändes mest angeläget för mig att titta närmare på. (Jönsson, 2010).

En grundläggande förutsättning för att gensvar ska fungera och därmed få eleven i fråga att ta ett steg till i sitt skrivande, är att återkopplingen ger eleven svar på följande (William, 2007; Jönsson, 2010):

Vart är jag på väg? (målet)

Var befinner jag mig i förhållande till målet?

Hur ska jag närma mig målet?

Även i vår gällande läroplan strävar man efter att elever ska få insikt i bedömning (Lpo94, s. 16):

”Skolan skall sträva efter att varje elev utvecklar ett allt större ansvar för sina studier och utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna”

I kursplanen i svenska betonas också vikten av att eleven får insikt i sin egen lärandeprocess:

”Skolan skall i sin undervisning i svenska sträva efter att eleven förvärvar insikt i hur lärande går till och reflekterar över sin egen utveckling och lär sig att både på egen hand och tillsammans med andra använda erfarenheter, tänkande och språkliga färdigheter för att bilda och befästa kunskaper.”

(Kursplan Svenska, sista punkten under mål att sträva mot)

För att gensvar, återkoppling, ska fungera formativt är tre typer av kommunikation nödvändig: den första är från elev till lärare, den andra från lärare till elev och den tredje är mellan elever. Wiliam (2007) beskriver viktiga aspekter för lärandet:

Börja där eleven befinner sig och låt eleven koppla nya kunskaper till sina tidigare kunskaper och inte bara lägga till ett nytt lager.

Eleverna själva måste vara aktiva i processen. Lärandet måste göras av dem, det kan inte göras åt dem.

Elever måste samtala, klassrumdialog, om sina uppfattningar i ämnet.

Eleverna måste förstå syftet med det som ska läras.

Gensvar/feedback ska visa elever hur man kan förbättra sig.

Återkoppling, gensvar, kan ske på olika sätt och kan vara framgångsrikt på olika sätt.

Hattie och Timperley (2007) menar att feedback (gensvar) kan ske på olika nivåer:

Uppgiftsnivå, t.ex. rätt/fel, faktafel.

Processnivå, t.ex. hur nästa uppgift ska bli bättre.

Metakognitiv nivå, t.ex. hur ska jag hantera det gensvar jag fått.

Personlig nivå, t.ex. beröm eller kritik för ett beteende.

De kom fram till att de mest effektiva nivåerna är processnivån och den metakognitiva nivån, medan uppgiftsnivån inte har någon nämnbar effekt på elevens lärande (undantag om eleven missuppfattat ett centralt budskap). Feedback på den personliga nivån har sällan positiva effekter på lärandet, utan kan till och med uppfattas negativt. Det går på den nivån inte att förutsäga hur eleven ska reagera och möjligheten att påverka är minimal.

För att få eleverna att nå detta tror jag att gensvar, både kamratbedömning och självbedömning, är redskapet för dem. Att själv reflektera kring sitt skrivande utifrån vägledande frågor i en logg är ett kompletterande redskap för självbedömning, där jag som lärare har chans att ge gensvar på elevernas tankar, funderingar, frågor och slutsatser.

Jag bestämde mig för att pröva kamratbedömning, gensvar, på elevernas berättelseskrivande där samtliga elever i årskursen skriver en novell utifrån ett givet ämne under cirka två och en halv månad. Eleverna är vana att arbeta med berättarband/hinderbana (en slags tidslinje där den ”röda tråden” tydligt framgår, så även början-mitten-slutet, den dramaturgiska kurvan) eller tankekartor då de planerar och strukturerar upp sina berättelser. Min tanke var att med hjälp av kamratbedömning få eleverna att sträva efter högre kvalitet på sitt skrivande under processens gång, medvetandegöra den process de själva gör, inspireras av varandra och få uppslag till nya idéer. Jag har alltid tyckt att det är viktigt att eleverna interagerar med varandra och efterstävlar detta eftersom jag tycker mig se att det sporrar dem mer än då jag som lärare är ensam mottagare.

Under fjolårets novellskrivande upplevde jag att eleverna blev mer beroende av mig som mottagare, och fastnade om de inte fått respons direkt. Elever med behov av stöd har

haft svårt att komma igång och senare svårt att avsluta (få ihop berättelsen) och duktiga elever har uttryckt att de inte riktigt vet hur de ska göra för att skriva ännu bättre. ”Vad tycker du?” blev en stående fråga. Därför ville jag få till stånd en förändring där eleverna själva äger sin inläring och tar stöd av varandra för att utvecklas vidare, se varandra som resurser. Jag gillade tanken att de skulle ge varandra gensvar som ledde vidare mot nya kunskaper och läroplansmål. Den modell jag ville tillämpa i olika delmoment i skrivandet var att eleverna fick läsa varandras berättelser och först diskutera i par om vad som var bra och vad som behövde utvecklas för att senare dela med sig av sina tankar och förslag i helklass. Modellen tänkte jag utveckla allteftersom tillsammans med eleverna.

Frågor jag brottades med redan i början var just de delar som både Hattie, Wiliam, Jönsson och Strandberg talat sig varma om: avsikterna med lärandet måste vara tydliga, eleverna måste känna till kunskapskriterierna, lärandemiljön måste vara trygg, där fel känns välkomna, eleverna måste få gensvar (feedback), undervisningen måste varieras, eleverna måste få utrymme att samspela och imitera varandra samt att läraren måste ha en rad med strategier för lärandet, för att eleverna ska äga sin egen kunskapsutveckling och själva vara de som driver lärandet.

Syfte

Jag bestämde mig för att pröva gensvar i form av kamratbedömning på berättelseskivandet för att se om eleverna skulle bli mer aktiva i sin lär- och skrivprocess om de använde sig av gensvar, för att nå framgång. Jag ville också se i vilka avseenden som jag ska förändra min undervisning, mina arbetsformer, uppgifter eller strategi allteftersom gensvar ges.

Frågeställning

Utvecklas elevers skrivande av att de ger gensvar till varandra?

Hur kan jag som pedagog optimera elevers gensvar – såväl kamratbedömning som självbedömning?

METOD

Jag hade alltså bestämt mig för att genomföra kamratbedömning på elevernas berättelseskrivande. På min skola skriver samtliga elever i årskursen en novell utifrån ett givet ämne, under cirka två och en halv månad. I år var ämnet orättvisor och själva skrivandet förbereddes av många olika aktiviteter, som högläsning, kortskrivande utifrån dramatiska bilder, diskussioner i bikupor (mindre grupper om 3-4 elever), utifrån artiklar i dagstidningar där grupperna själva fick välja artiklar (som handlade om orättvisor), arbete med tidningen Globen, där vi läste och fördjupade oss i det stöttande arbete som olika personer och organisationer genomfört för att hjälpa och göra skillnad för många barn runt om i världen, barns och människors rätt studerades, bland annat tog vi del av "Civil Right Defenders" utställning bara för att nämna en del av det förarbete som vi gjorde.

Eleverna är vana att arbeta med berättarband/hinderbana och tankekartor då de planerar och strukturerar upp sina berättelser, och därför fick de välja vilken struktur som passade just dem bäst. Innehållet är detsamma: en början där en huvudperson, plats, tid och ett problem presenteras, ett slut där författaren bestämmer hur lösningen på problemet ska se ut, därefter stolpas motgångar/hinder och dess lösning upp, eventuella hjälpare skissas upp. Därefter började eleverna skriva sina "börjor" på dator. Innan de fortsatte att skriva på sin berättelse fick de läsa varandras "börjor" två och två. De gav varandra gensvar på vad som fångade läsaren och fick denne att vilja läsa vidare, vilja veta mer om huvudpersonen samt ställde frågor på det som var otydligt eller ointressant. Sedan samlades vi i helklass och den som gett gensvar berättade om kompisens början och vad som lockat att läsa mer. Därefter återgick var och en till sin berättelse, det var nu fritt att "knycka" alla goda idéer man hört och som kunde hjälpa just elevens eget berättelseskrivande. Vi gjorde likadant efter det motgångarna/hindren med lösningar och slutet skrivits. Eleverna arbetade i samma par genom hela berättelsen.

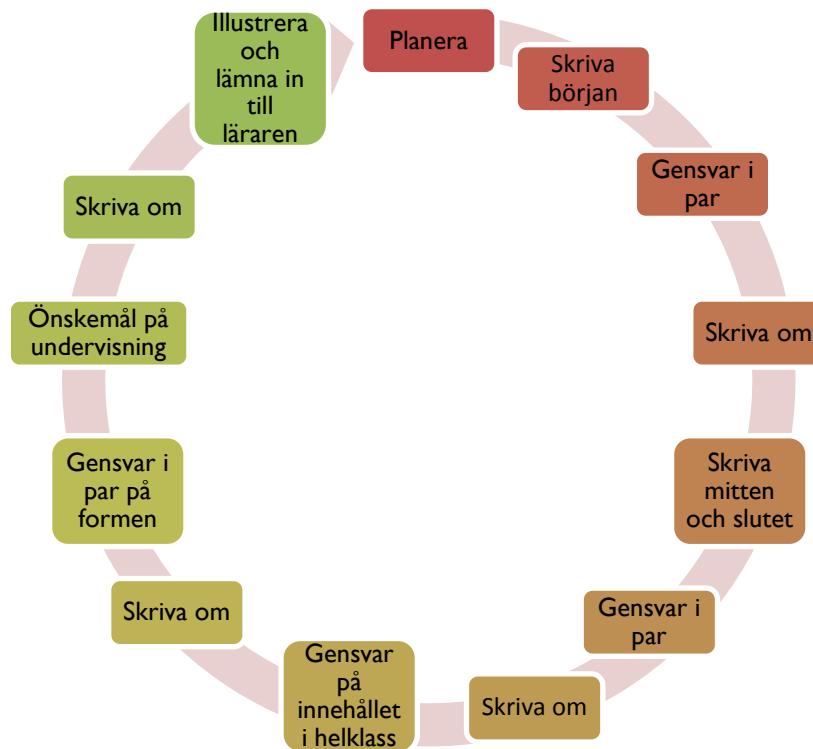
När berättelsen var klar och gensvarskompisarna hört helheten och gett gensvar på detta och "författaren" gjort ändringar och var nöjd med sitt "verk" samlades hela klassen och lyssnade till varandras berättelser. Efter varje uppläsning gick vi laget runt och alla fick

plocka ut något de gillat och berätta vad det var som gjorde att de gillade just det partiet. Likadant gjordes med frågetecknen, men här var det svårare, berättelserna var ju ganska väl bearbetade vid det här laget, men en del förtydliganden gjordes! Eleverna bestämde i efterhand att man inte fick ta samma del som någon innan tagit utan man var tvungen att försöka hitta något mer, i alla fall göra motiveringen mer konkret mot den upplästa texten (inte mot författaren). Det gjorde att gensvaren fördjupades och blev mer detaljerade mot just den aktuella berättelsen. Innan vi gjorde ”hela klassen läser och lämnar gensvar” vände sig de flesta elever till en annan klasskamrat än sin ”gensvars kompis” för att höra om någon annan hade en annan åsikt och kunde inspirera till något nytt. Behovet av att få dela med sig och höra andras åsikter om den egna texten hade väckts, vilket gjorde att vi utvecklade gensvaret till hela klassen.

När alla elever var nöjda med sitt innehåll började vi titta på formen: interpunktion, stavning, meningsbyggnad, rätt skriven dialog och styckeindelning och det gensvaret gjordes åter i gensvarsparet. När eleven var nöjd med resultatet, nått målet (som de fått i den lokala pedagogiska planeringen) och hade skrivit en dramatisk berättelse om någon slags orättvisa, så illustrerade eleven sin berättelse och scannade in bilderna i sin digitala version. Sedan lämnade de in berättelsen till mig, som för första gången läste den själv!

Dessutom utvecklade flera elever ett för dem nytt redskap: datorns rättstavningsprogram, alldeles på egen hand eller möjligtvis med hjälp av någon kompis.

Eleverna har regelbundet skrivit logg där de reflekterat och tyckt om sitt skrivande och det gensvar de gett och fått. Elevernas reflekterande har ibland styrts av mina frågor, men oftast har de berättat och skrivit ner sina tankar om sitt berättelseskivande, att ge/ta emot gensvar och sin lärprocess löpande. Lite då och då tittade vi på vår Lokala pedagogiska plan och de mål som satts upp, och flera elever skrev i sina loggar att de nått målen och utvecklat sin förmåga att skriva berättelser.

RESULTAT

Att arbeta med gensvar löpande under skrivandets gång gjorde att alla elever var mer aktiva och sökte själva efter lösningar på sina problem. Även jag fick arbeta med skrivprocessen, inte vara den som fick uppgiften av eleverna att "bedöma om texten duger". Gensvaret hjälpte eleverna att se vad nästa steg i skrivandet var. Att ge gensvar är inget självklart som alla bara kan, utan det är viktigt att även det, att hur man ger gensvar, genomgår en process. För mig var dialogen med eleverna både i grupp och individuellt mycket viktig för att kunna hjälpa dem att ge relevanta gensvar med frågor och exempel men också ta upp individuella funderingar som kom fram under arbetets gång. Ibland lyfte jag något av detta även i helklass, där vi diskuterade och fick på så sätt fler reflektioner.

Det var tidskrävande att ha gensvar i hela klassen, men eleverna tyckte att det var väl använd tid. Som de också uttryckte:

"Jag kan ju använda andras texter och gensvar i min egen."

Självklart blev berättelserna olika bedömda, var och en gjorde ju efter sin förmåga, men att arbeta tillsammans, revidera och komplettera sina texter, visade sig ge en större kunskapsutveckling gällande formen än jag någonsin lyckats nå en hel klass genom individuell bedömning. Diskussionerna var underbara att lyssna till! Visst blev jag hårt pressad emellanåt om vem som hade rätt, eller var man kunde hitta hur man skulle skriva, eller som ett par elever uttryckte det med rynkade pannor: ”Hur kan man veta vad som är rätt? Vi vill bli bättre på det här! Nu känns det som om vi gissar. Finns det något knep? Kan vi söka på internet? Har du någon bok, Marita?” Ljuv musik i en lärares öron, eller hur? Att det överensstämmer med Vygotskijs tankar värmer än mer.

Jag hade ju hört berättelserna, men aldrig läst en hel, innan inlämning! Eleverna fick själva bära sin process utan att de hela tiden var tvungna att kolla med mig att de gjort ”rätt”. Fantastisk känsla. Den text som representerade klassen i novelltävlingen, den novell som lämnades in till mig behövde inga ytterligare revideringar och lämnades direkt in som tävlingsbidrag (vi som lärare justerar aldrig, men självklara saker som stor bokstav och punkt kan man be dem leta efter själva.

Att eleverna så lätt återgick till sina texter och ändrade, skrev om, berodde på att de kunde använda datorn. En elev sa

”När jag skriver på dator är det lätt att ändra, men när jag skriver för hand känns det mer som om jag gjort fel, det känns mer negativt, som om jag får personlig kritik, inte min berättelse.”

Min metod liknar William ”Two stars and one wish” även om vi inte använde dess namn, och i en del fall blev stjärnorna fler... Och en egen stjärnhimmel har väl alla önskat sig någon gång?!

Loggskrivandet var ett enormt bra komplement till gensvar i par och gensvaret i helklass, vilket också hjälpte mig som pedagog att ändra ramarna för gensvaret, jag kunde lättare se vad som var bra och vad som var frustrerande hos var och en. Genom att ändra gensvaret från par till helklass eller att jag reflekterade högt, ställde frågor, bad dem titta på något specifikt, hjälpte. Att ge gensvar blev en levande process där både

elever och jag som pedagog var mycket viktiga. Jag har fått fler specifika krav, elever som kräver undervisning i det de inte riktigt behärskar ännu.

Även självkänslan i att vara en duktig skribent ökade markant. Cirka 85 % av klassen trodde att de hade goda chanser att vinna novelltävlingen. Till att börja med var besvikelsen stor och många tårar rann. När eleven som vann läste upp sin berättelse (än en gång, men i ljuset av vinsten), var kommentarerna inte missunnsamma utan hjärtliga och vördnadsfulla. Berättelsen var kanon, tyckte de, de positiva kommentarerna var många. Eleven som vann, vann inte bara en tävling, utan de andras respekt. ”Du skriver ju som en riktig författare!” eller ”Det är ju som en film, fett coolt!”

Under processens gång kom en elev till mig och jublade: ”Jag vet vad jag ska skriva! För första gången har jag skrivit en historia som jag gillar. En hel historia!”

DISKUSSION

Vilket roligt utvecklingsarbete! Både jag som pedagog och mina elever har arbetat och utvecklat vårt arbete mitt i processen, inte efter utvärderingar, ett år senare, utan just då. Fantastisk känsla.

Kamratbedömning, gensvar, formativ bedömning hjälper elever att utveckla och bli bättre på att bedöma sig själva. Men de behöver träning. Om och om igen till dess att gensvar har blivit ett redskap, ett sätt att nå framgång. Nyckeln till framgång av både gensvar av kamrater och självbedömning är att samtala om texter eftersom det ger elever möjligheter att prata om den röda tråden, strukturen, innehållet, helheter och detaljer.

Att arbeta med gensvar metodiskt och med ett mål har både medvetandegjort eleverna om målen och hur de ska ta sig dit, om att processen är en del av lärandet, att det är okej att försöka, är de inte nöjda kan de alltid bearbeta texten en gång till och att de kan påverka vad undervisningen ska handla om. Självklart upptäckte inte alla elever allt, en del upptäckte några kunskapssteg och andra nästan alla. Det viktiga är att alla elever klivit framåt och blivit skickligare skribenter och de har kunskap som hjälper dem nästa gång de ska skriva.

Reflektionerna kring målen i den lokala pedagogiska planeringen (LPP) gjorde att vi måste utveckla fler instrument i jakten på det perfekta gensvaret men också den egna självbedömningen. Jag kände ett behov av något mer, och då min skola precis påbörjat arbetet med LPP (Lokala pedagogiska planeringar) och matriser såg jag behovet av att själv veta var man är och vad nästa steg är i olika delmoment, vad som förväntas, mot det slutliga målet. Jag gav eleverna en matris i slutet av arbetet, men för att kunna utvärdera vilken effekt matriser hade måste den nog vara med från början, nu växte den fram på grund av elevernas efterfrågan. Intressant och spännande när jag också måste utveckla mina strategier för mina elever. Under nästa år blir fler och mer nyanserade matriser en utmaning för mig och mina elever. En matris är ett bra hjälpmedel till att skapa "en karta" för en elevs lärande.

Att plötsligt ha räckt till var en underbar känsla för mig som pedagog. Jag hade tid att sitta med enskilda elever och diskutera idéer, tankar, vad som gör en berättelse bra, läsa högt ur några författare för att visa hur de löst en liknande situation. Så här vill jag jobba!

Jag känner mig enormt privilegierad som fått uppleva praktiskt det som andra skriver teorier om. Det gör att jag vill läsa mer, gå fler kurser och delta i fler forskningscirklar. Det här arbetet tar ju lyckligtvis aldrig slut, men det gör nu denna rapport från mitt utvecklingsarbete.

REFERENSER

Black, P. & Wiliam, D. (1998). *Assessment and classroom learning*. Assessment in Education. London: Falmer press.

Grönte, V. (2002). *Pennvässaren*. Stockholm: Argument.

Hattie, John. (2009). *Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London, New York: Routledge.

Hattie, John. & Timperley, Helen. (2007). *The power of feedback*. Review of Educational Research". London, New York: Routledge.

Hydén, Görel & Fries, Stina (2002). Lilla författarskolan Riga: Adastrå.

Jönsson, Anders. (2010). Lärande bedömning. Kristianstad: Gleerups.

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94.
Stockholm:

Oscarsson, Margareta, översättning (2009). Mathematics inside the black box –
Bedömning för lärande i matematikklassrummet.

Shute, Valerie. (2008). Focus on formative feedback. Review of Educational Research.

Skolverket

Skolverket (2000) Kursplan för svenska. Stockholm: Skolverket.

Strandberg, Leif (2008, 2009). Bland mentorer, IUP och utvecklingszoner. Finland: WS
Bookwell.

Wiliam, Dylan. (2007). Five Key Strategies for Effective Formative Assessment